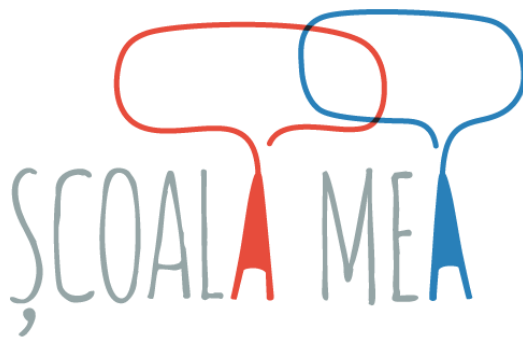

ÈVALUAREA DISPONIBILITĂȚII DATELOR DESCHESE ÎN EDUCAȚIE

Responsabilizare socială pentru reforma educației din Republica Moldova.
Evaluarea anului 2016.

Autor: Ion Gumene

Decembrie, 2016

Conținut:

■ Introducere	3
■ Evaluarea deschiderii datelor în educație.....	4
1. Leadership	5
2. Cadrul Legal și de Politici	9
3. Cadrul Instituțional, Responsabilitățile și Abilitățile	13
4. Datele din ministerul Educației.....	16
5. Cererea de Date Deschise.....	21
6. Ecosistemul Datelor Deschise	24
7. Finanțarea inițiativelor de deschidere a datelor	27
8. Infrastructura Națională de Tehnologii și Abilități	29
■ Constrângerile pentru implementarea auditului social al școlii.....	34

Lista Tabelelor

Tabelul 1. Evaluarea Leadership-ului	8
Tabelul 2. Recomandări Leadership	9
Tabelul 3. Evaluarea Cadrului legal și de politici	12
Tabelul 4. Recomandări privind cadrul legal și de politici.....	12
Tabelul 5. Evaluarea Cadrului instituțional.....	16
Tabelul 6. Recomandări privind cadrul instituțional	16
Tabelul 7. Evaluarea datelor deschise la Ministerul Educației	20
Tabelul 8. Recomandări privind datele deschise la Ministerul Educației	20
Tabelul 9. Evaluarea cererii de date deschise și implicarea cetățenilor	23
Tabelul 10. Recomandări privind cererea de date deschise și implicarea cetățenilor.....	23
Tabelul 11. Evaluarea ecosistemului datelor deschise	26
Tabelul 12. Recomandări privind ecosistemului datelor deschise.....	26
Tabelul 13. Evaluarea finanțării deschiderii datelor	28
Tabelul 14. Recomandări privind finanțarea deschiderii datelor	29
Tabelul 15. Evaluarea infrastructurii tehnologice și capacităților sectorului TIC	32
Tabelul 16. Recomandări privind infrastructura tehnologiilor și capacitățile sectorului TIC.....	33
Tabelul 17. Disponibilitatea datelor în sectorul de educație	34

■ Introducere

Evaluarea disponibilității datelor deschise în educație este efectuată în cadrul proiectului „Școala Mea - Facilitarea participării cetățenilor la consolidarea unei reforme educaționale responsabile și la îmbunătățirea calității educației din Republica Moldova”. Scopul proiectului este încurajarea cetățenilor Republicii Moldova să se implice, împreună cu autoritățile locale, regionale și naționale, în politicile bazate pe dovezi și dialogul bugetar în ceea ce privește reforma sectorului educațional, calitatea serviciilor și prioritățile de dezvoltare ale școlilor primare, gimnaziale și liceale, precum și pentru a crea un mediu în care inițiativele de responsabilizare socială să se dezvolte. În acest context, deschiderea datelor în educație este, în același timp, o condiție și un factor în dezvoltarea auditului social al școlilor. Astfel, ținând cont de importanța decisivă a deschiderii datelor în auditul social al școlilor, scopul prezentei evaluări constă în prezentarea unei imagini complexe asupra disponibilității datelor deschise în educație, în primul rând pentru a facilita dezvoltarea auditului social al școlilor.

Pentru efectuarea evaluării a fost utilizată ca bază metodologia elaborată de Banca Mondială pentru evaluarea deschiderii datelor la nivel de Guvern¹. Astfel, evaluarea a fost efectuată pe opt dimensiuni: (i) Leadership, (ii) Cadrul de politici și legal, (iii) Cadrul instituțional, responsabilitățile și abilitățile personalului, (iv) Datele Ministerului Educației, (v) Cererea de date deschise, (vi) Ecosistemul datelor deschise, (vii) Finanțarea, (viii) Infrastructura națională de TIC și abilități.

Fiecare dimensiune analizată este prezentată în trei secțiuni: Evidențe, Evaluare, Recomandări. Evidențele nivelului de disponibilitate a datelor deschise au fost identificate în baza informațiilor disponibile și opiniilor reprezentanților autorităților și a părților interesate. Fiecare evidență a fost marcată cu simbolul (+) dacă aceasta este una pozitivă pentru deschiderea datelor sau (-) în cazul când este negativă. La rândul său, evidențele sunt grupate în sub-dimensiuni ce descriu dimensiunea respectivă. Fiecărei dimensiuni îi este atribuită una din trei culori:

- Verde (V) - denotă o stare ce facilitează considerabil deschiderea datelor;
- Galben (G) - reprezintă o situație în care evidențele nu indică obstacole cruciale, însă în același timp nu favorizează deschiderea datelor (cu îmbunătățiri ar putea să o faciliteze);
- Roșu (R) - evidențele denotă obstacole critice în deschiderea datelor.

Recomandările pentru fiecare dimensiune sunt formulate în sensul înlăturării obstacolelor și atingerii unei situații favorabile privind deschiderea datelor.

În finalul evaluării sunt prezentate constrângerile legate de deschiderea datelor pentru efectuarea auditului social al școlilor.

Până la moment au fost efectuate două evaluări, în anul 2014 și în anul 2015. Cel de-al treilea raport, pentru anul 2016, include: modificările înregistrate pe parcursul anului, evaluarea executării recomandărilor și noi recomandări.

¹ The World Bank's Open Government Data Working Group has developed an 'Open Data Readiness Assessment' (ODRA) methodological tool for conducting an action-oriented assessment of the readiness of a government - or even an individual agency - to evaluate, design and implement an open data initiative, http://opendatatoolkit.worldbank.org/docs/odra/odra_v3.1_methodology-en.pdf.

■ Evaluarea deschiderii datelor în educație

Prin Dispoziția Guvernului nr. 43 din 29.04.2011² pentru asigurarea „transparenței procesului decizional și participării cetățenilor la actul de guvernare, precum și accesului cetățenilor și mediului de afaceri la datele guvernamentale cu caracter public”, a fost lansat portalul www.date.gov.md. Responsabil de menținerea portalului, coordonarea activităților privind dezvoltarea acestuia și suportul metodologic necesar autorităților publice a fost numit Centrul de Guvernare Electronică din subordinea Cancelariei de Stat. Ulterior, această inițiativă a fost inclusă ca un pilon de bază în Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare)³.

De asemenea, Republica Moldova, în dezvoltarea inițiativei guvernamentale de e-transformare în partea ce ține de „transparență, accesul la informația sectorului public, responsabilizare, implicarea cetățenilor, lupta cu corupția și furnizarea unor servicii publice de înaltă calitate”⁴, a aderat în aprilie 2012 la inițiativa globală Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (PGD) în grupul al doilea de țări membre. În contextul PGD, datele deschise sunt văzute ca un instrument de asigurare a dreptului la informație, ce contribuie la transparență și responsabilizare⁵. În conformitate cu agenda Republicii Moldova în cadrul PGD, Guvernul a aprobat în ședința din 1 decembrie 2016 Planul de acțiuni pentru o Guvernare Deschisă pe anii 2016-2018.

Totodată, deschiderea datelor în educație depinde în mare parte nu numai de politicile generale inițiate de Guvern la acest subiect, ci și de cele ale Ministerului Educației, dar și de alți factori ce nu se află sub controlul direct al autorităților. Dezvoltarea societății civile, mass-media, sectorului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC) și abilităților de utilizare a tehnologiilor informaționale sunt nu mai puțin importante în formarea cererii și ofertei de date deschise. Astfel, succesul privind deschiderea datelor în educație este determinat de toți acești factori, care la diferite etape a implementării conceptului de guvernare deschisă își pot schimba importanța în deschiderea datelor.

Pentru a cuprinde întreaga multitudine de factori ce determină sau influențează deschiderea datelor în educație, evaluarea a fost efectuată având ca bază metodologia elaborată de Banca Mondială⁶ și care conține 8 dimensiuni: (i) Leadership, (ii) Cadrul de politici și legal, (iii) Cadrul instituțional, responsabilitățile și abilitățile personalului, (iv) Datele Ministerului Educației, (v) Cererea de date deschise, (vi) Ecosistemul datelor deschise, (vii) Finanțarea, (viii) Infrastructura națională de TIC și abilități. La evaluarea influenței factorilor pe aceste dimensiuni, s-a luat în calcul și importanța pe moment al acestora pentru disponibilitatea deschiderii datelor în educație. Astfel, au fost stabilite **trei nivele de importanță**: „foarte mare”, „mare” și „medie”, de care s-a ținut cont la elaborarea recomandărilor și agregarea concluziilor privind evaluarea disponibilității datelor deschise.

² Dispoziția Guvernului nr.43 din 29.04.2011, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=338417>

³ Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=340301>

⁴ Informația cu referire la Republica Moldova din cadrul PGD, <http://www.opengovpartnership.org/country/moldova>

⁵ „Open Government Partnership = Access to information as a right + Transparency and accountability as a public policy + Open data as an instrument.”, European Public Sector Information Platform: Topic Report no 2013/10, The influence of the Open Government Partnership (OGP) on the Open Data discussions, Bogdan Manolea, Veronica Crețu.

⁶ The World Bank's Open Government Data Working Group has developed an 'Open Data Readiness Assessment' (ODRA) methodological tool for conducting an action-oriented assessment of the readiness of a government - or even an individual agency - to evaluate, design and implement an open data initiative, http://opendatatoolkit.worldbank.org/docs/odra/odra_v3.1_methodology-en.pdf

1. LEADERSHIP

Importanța: Foarte înaltă

Contextul: Programele privind datele deschise impun implementarea schimbării – deseori includ schimbări de legislație, instituționale, tehnologice și culturale – și pot afecta părțile interesate, atât în interiorul, cât și în exteriorul Guvernului. De aceea, un leadership concentrat, puternic, susținut, politic/superior este crucial pentru a ajuta guvernul în depășirea oricărui tip de rezistență și inerție, pentru a ajuta în motivarea actorilor să producă schimbările necesare la timp și efectiv, și pentru a atinge obiectivele și beneficiile unui Program privind Datele Deschise.

Evidența 1.1 Există un vizibil leadership la nivelul Ministerului Educației (ME) privind deschiderea datelor?

2016	(-)	Nu au fost identificate declarații publice (în ședința Guvernului sau în cadrul evenimentelor publice) distincte la nivel de ministru privind angajamentul ferm de deschidere a datelor, care ar putea fi considerate un semn important de suport.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	În conformitate cu Ordinul ME nr. 96 din 26 februarie 2015 „Cu privire la aprobarea Catalogului datelor deschise și a instrucțiunilor de completare a Documentelor cu date deschise”, responsabil de procesul de deschidere a datelor a fost desemnat viceministrul educației, responsabil de completarea documentelor cu date deschise a fost desemnat Centrul pentru Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație și responsabil de publicarea documentelor de date deschise pe portalul date.gov.md a fost desemnată Direcția e-Transformare și Informatizare. Ordinul însă reflectă numele persoanelor care deja nu se mai regăsesc în funcție. Totodată, prin Ordinul ME nr. 847 din 27 septembrie 2016 „Cu privire la actualizarea datelor din Sistemul de cartografiere a școlilor primare, gimnaziale și liceelor” ⁷ și Ordinul ME nr. 920 din 1 noiembrie 2016 „Cu privire la prelungirea termenului limită pentru actualizarea datelor din Sistemul Informațional de Management în Educație” ⁸ , responsabil de monitorizarea procesului de actualizare a datelor a fost desemnat viceministru al educației și Direcția e-Transformare și Informatizare. În același timp, trebuie menționat că în regulamentul tip al subdiviziunilor de e-Transformare aprobat prin HG 499 din 06.07.2012, la p. 6, Cap II se stipulează că aceasta „este o subdiviziune interioară autonomă ce se subordonează nemijlocit conducătorului autorității”.
2015	(+)	
2014	(-)	
2016	(-)	Spre deosebire de perioada precedentă, nu au fost identificate documente și intervenții publice pe parcursul anului 2016 ce ar confirma faptul că ministrul/ministerul este un supporter pro-activ al conceptului de date deschise.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	În actele normative elaborate și promovate de ME pe parcursul anului 2016 nu se regăsesc prevederi prin care se demonstrează un atașament față de principiile guvernării deschise.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Spre deosebire de anul 2015, în rapoartele de activitate ale ME pentru 2016 nu se regăsesc acțiuni întreprinse de ME pentru îmbunătățirea calității sistemului informațional și de
2015	(+)	

⁷ <http://ctice.md/ctice2013/wp-content/uploads/2016/10/Ordin-nr.847-din-27-septembrie-2016-Actualizarea-date-din-SIME.pdf>

⁸ <http://ctice.md/ctice2013/wp-content/uploads/2016/11/Ordin-920-din-01.11.16-SIME.pdf>

2014	(-)	management al datelor. Doar în Raportul pentru implementarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018 (sectorul Educație) pentru trimestrul III, 2016, se regăsesc acțiuni privind publicarea fișelor școlilor și bugetelor pentru instituțiile de învățământ general, însă acestea sunt acțiuni recurente ⁹ .
------	-----	--

Evidența 1.2 Există o structură de conducere (de organizare) a deschiderii datelor, care ar fi responsabilă de elaborarea și implementarea inițiativelor privind datele deschise/guvernarea deschisă în toate instituțiile din cadrul ministerului?

2016	(+)	Prin Ordinul ME nr. 847 din 27 septembrie 2016 „Cu privire la actualizarea datelor din Sistemul de cartografiere a școlilor primare, gimnaziale și liceelor” ¹⁰ și Ordinul ME nr. 920 din 1 noiembrie 2016 „Cu privire la prelungirea termenului limită pentru actualizarea datelor din Sistemul Informațional de Management în Educație”, la nivelul ministerului este desemnată Direcția e-transformare și informatizare responsabilă de procesul de deschidere și actualizare a datelor. Spre deosebire de anul precedent, în 2016 doar o singură poziție de consultant este vacantă în cadrul Direcției, în aprilie curent fiind angajat și șeful acesteia. La moment, această subdiviziune demonstrează o atitudine pro-activă privind organizarea procesului de deschidere a datelor prin SIME.
2015	(+)	
2014	(-)	
2016	(+)	Direcția e-transformare și informatizare din subordinea ME este responsabilă de coordonarea activității de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor educaționale referitor la implementarea TIC și asigurare didactică, acordarea asistenței metodologice și consolidarea capacităților de planificare strategică referitor la TIC și registre educaționale. De asemenea, aceasta coordonează activitatea implementării TIC a instituțiilor din subordine, direcțiilor generale raionale/municipale de învățământ, tineret și sport.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	Nu sunt identificate grupuri de interese sau persoane din cadrul ME care ar fi împotriva inițiativei datelor deschise. Mai curând, din cauza problemelor legate de fluctuația personalului și memoria instituțională, în special a celui nemijlocit responsabil de coordonarea procesului, apar impedimente tehnice și operaționale în gestionarea și dezvoltarea inițiativelor guvernării deschise în cadrul ministerului.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 1.3 Există activități de promovare, planuri de implementare a datelor deschise?

2016	(+)	Prin ordinele ME nr. 847 din 27 septembrie 2016 și nr. 920 din 1 noiembrie 2016 au fost aprobate planurile de acțiuni pentru actualizarea SIME. Totodată, în Planul de activitate al ME pentru anul 2016 ¹¹ se regăsesc acțiuni privind deschiderea datelor și implementarea SIME.
2015	(+)	
2014	(-)	
2016	(+)	În cadrul proiectelor „Consolidarea politicilor educaționale și creșterea nivelului de susținere a acestora de către beneficiarii direcți și indirecti ai sistemului educațional” și „Consolidarea eforturilor societății pentru afirmarea unui învățământ deschis, participativ, bazat pe performanță”, implementate cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova, a fost elaborat Portalul datelor deschise în educație. Acest portal oferă acces publicului la Fișele școlilor, care
2015	(+)	
2014	(-)	

⁹ http://edu.gov.md/sites/default/files/raport_pag_tr.iii_2016.pdf

¹⁰ <http://ctice.md/ctice2013/wp-content/uploads/2016/10/Ordin-nr.847-din-27-septembrie-2016-Actualizarea-date-din-SIME.pdf>

¹¹ http://edu.gov.md/sites/default/files/plan_me_2016_1.pdf

conțin informații despre contingentul de elevi, calificarea corpului profesoral-didactic, executarea bugetului, rezultatele testărilor și examenelor naționale pentru circa 1373 de instituții de învățământ general. În anul 2016, în cadrul Proiectului "Observatorul societății civile în reformarea educației", funcționalitățile Portalului au fost extinse prin mijloace de vizualizare a informațiilor în formă de infografice. În același timp, în cadrul proiectului „Școala Mea”, implementat de Expert-Grup, au fost organizate un șir de evenimente la nivel local și național în cadrul cărora a fost discutată importanța implicării comunităților în reforma educațională, fiind abordat inclusiv și subiectul privind deschiderea datelor în educație.

2016	(+)	Ministerul susține inițiativa de deschidere a datelor în școli, ca parte componentă a proiectului „Facilitarea participării cetățenilor la consolidarea unei reforme educaționale responsabile și la îmbunătățirea calității educației din Republica Moldova”. Conform Ordinului Ministerului Educației nr. 1201 din 28.11.2014, instituțiile de învățământ afișează în mod obligatoriu pe panourile lor informative și pe paginile Web, dacă le au, Fișele școlilor, care conțin date despre contingentul de elevi, calificarea cadrelor didactice, bugetele anuale și rezultatele testărilor la absolvirea învățământului primar, examenelor naționale la absolvirea învățământului gimnazial și examenului de bacalaureat.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 1.4 Există un context politic la nivel guvernamental ce facilitează deschiderea datelor la ME?

2016	(+)	La nivelul Prim-ministrului există o susținere plenară și un angajament public ferm privind implementarea conceptului de date deschise și guvernare deschisă. Portalul datelor guvernamentale cu caracter public www.date.gov.md a fost lansat prin Dispoziția Prim-ministrului nr. 43 din 29.04.2011.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	La nivel central există Centrul de Guvernare Electronică, în subordinea Cancelariei de Stat, care prin componenta de Date Deschise este responsabil nemijlocit de crearea și menținerea portalului de date deschise și acordarea suportului necesar autorităților privind deschiderea datelor.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	În conformitate cu HG nr. 710 din 20.09.2011 cu privire la aprobarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), Guvernul a aprobat în ședința din 1 decembrie 2016 Planul de acțiuni pentru o Guvernare Deschisă pentru anii 2016-2018. Totodată, inițiative de e-guvernare se regăsesc și în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Cu toate că la nivelul Prim-ministrului există un suport ferm pentru o guvernare deschisă, există o rezistență privind deschiderea datelor la nivel de autorități publice centrale. Acest lucru se observă prin modul de implementare a inițiativelor privind guvernarea deschisă de către autoritățile publice centrale, care nu se grăbesc printr-o atitudine pro-activă să utilizeze în deplină măsură posibilitățile create de cadrul general existent legat de guvernarea deschisă.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	La nivel de ME există deja o conștientizare a legăturii dintre guvernarea deschisă ca forță motrice pentru alte obiective, cum ar fi transparența și responsabilizarea, creșterea economică și îmbunătățirea calității serviciilor publice.
2015	(+)	
2014	(-)	

RAPORT DE EVALUARE

2016 (-)	Nu a fost identificat un grup parlamentar care ar conștientiza și ar promova real deschiderea și transparența în actul de guvernare.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (-)	În cadrul Consiliului Național pentru Participare, a cărui mandat a expirat în decembrie 2014, exista un grup de lucru sectorial în scopul monitorizării reformelor legate de e-Guvernare. Pe parcursul anului 2016, au fost inițiate discuții pentru revitalizarea acestuia, însă Consiliul Național pentru Participare rămâne deocamdată inactiv.
2015 (-)	
2014 (+)	
2016 (+)	Există capacități la nivel de societate privind efectuarea evaluării independente a deschiderii datelor.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	Biroul Național de Statistică dispune de capacități pentru a susține politica datelor deschise. În februarie 2015, BNS a publicat pe portalul date.gov.md catalogul său de date deschise, iar pe parcursul anului 2016 a actualizat toate 54 de seturi de date de pe portal în domeniul educației.
2015 (+)	
2014 (+)	

CONCLUZII

În comparație cu anul 2015, în 2016 au fost înregistrate progrese modeste în cadrul dimensiunii *Leadership*, majoritatea recomandărilor nefiind realizate. Astfel, au fost aprobate ordine de actualizare a datelor în Sistemul Informațional de Management Educațional, fiind nominalizat viceministrul educației responsabil de datele deschise, desemnată subdiviziunea responsabilă de deschiderea datelor (Direcția e-transformare și informatizare) și au fost incluse măsuri de deschidere a datelor în planul de activitate al ME, a fost completată cu personal Direcția e-Transformare, precum și a fost aprobat Planul de acțiuni pentru o Guvernare Deschisă pentru anii 2016-2018. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că deocamdată nu a fost identificată nicio declarație publică la nivelul conducerii ME privind angajamentul ferm de deschidere a datelor. Mai mult, nu au fost identificate documente, acte normative și declarații publice care demonstrează atașamentul ministrului și ministerului față de deschiderea datelor și față de guvernare deschisă.

EVALUAREA leadership-ului

Tabelul 1. Evaluarea leadership-ului

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Leadership (ME)	Foarte înaltă	Galben	Spiritul de deschidere pentru inițiativele datelor deschise este susținut de ME prin acțiuni de organizare și coordonare a procesului, însă nu există o atitudine pro-activă și nu sunt emise declarații publice în acest sens
Structura de management	Înaltă	Verde	A fost desemnată <i>Direcția e-transformare și informatizare</i> responsabilă de gestionarea procesului și a fost angajat personal în cadrul acesteia, inclusiv șef al Direcției
Promovarea datelor deschise	Înaltă	Galben	Sunt planificate, însă nu sunt raportate acțiuni de promovare a datelor deschise
Context	Înaltă	Verde	Existența Centrului de Guvernare Electronică și a portalului date.gov.md facilitează mult deschiderea datelor la ME
PER TOTAL	Foarte înaltă	Galben	

RECOMANDĂRI privind leadership-ul

Tabelul 2. Recomandări privind leadership-ul

Acțiuni	Responsabil	Comentarii
1. Promovarea conceptului de deschidere a datelor în educație în declarațiile publice	Ministru, Viceministru	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.
2. Actualizarea documentelor ME privind desemnarea persoanelor responsabile de deschiderea datelor în cadrul ME	Ministru	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.
3. Implicarea plenară a Secretarului de stat al ME (după angajarea acestuia) în procesul de coordonare	Ministru	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.
4. Includerea în documentele de planificare ale ME pentru următoarea perioadă (planul de activitate, programul de dezvoltare strategică, strategia sectorială de cheltuieli) a măsurilor de promovare/ deschidere a datelor	DeTI, DAMEP	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.

2. CADRUL LEGAL ȘI DE POLITICI

Importanța: Înaltă

Context: Succesul și sustenabilitatea pe termen lung a Programului privind Datele Deschise depinde în mare măsură de politicile și cadrul legal care îl pun în aplicare. Datele Deschise impun abordarea unui șir de probleme cu privire la politici și cadrul legal – de exemplu, în privința licențierii și reutilizării datelor, asigurarea protecției confidențialității și datelor, și anonimizarea datelor personale sau considerate personale. Este importantă identificarea la etapă timpurie a politicilor, legilor și reglementărilor existente în ceea ce privește un set de bază de probleme, și identificarea obstacolelor reale sau percepute pentru ca schimbările de politici sau ale cadrul legal să fie inițiate timpuriu dacă sunt esențiale.

Evidența 2.1 Există politici privind datele deschise, (re)utilizarea informațiilor din sectorul public?

2016	(+)	Cadrul de politici la nivel de Guvern creează condițiile necesare pentru deschiderea datelor din educație - Legea nr. 305 din 26 decembrie 2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public (lege care pune în aplicare Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public) și HG nr. 886 din 08.11.2013 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a acestei Legi, HG nr. 700 din 25 august 2014 cu privire la aprobarea Concepției privind principiile datelor guvernamentale deschise, HG nr. 701 din 25.08.2014 cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	Reutilizarea documentului poate fi efectuată prin: <i>reproducere, copiere, publicare și transmitere, în condițiile legislației în domeniu; diseminare și redistribuire; adaptare, modificare,</i>
2015	(+)	

2014	(+)	<i>transformare și extragere din document a datelor cu scopul de a crea documente derivate; exploatare în scop comercial, în condițiile de confirmare a sursei documentului, incluzând orice declarație de atribuție specificată de către autoritatea sau instituția publică ce a plasat documentul pe portalul guvernamental unic de date deschise și, dacă este posibil, să ofere un 'link' către aceste Condiții.</i>
2016	(+)	Reutilizarea datelor este gratuită. Totodată, pot fi stabilite taxe pentru reutilizarea datelor în scop comercial, precum și taxe pentru serviciile de copiere a documentelor solicitate în format scris.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	„Scopul comercial” nu este definit exhaustiv în actele normative ceea ce ar putea genera anumite situații de impunere a unor taxe nejustificate pentru accesarea informației. Trebuie remarcat că normele metodologice privind reutilizarea informațiilor din sectorul public includ doar exemple de exploatare a datelor în scop comercial - prin combinarea cu alte documente sau prin includerea documentului în propriul produs sau propria aplicație.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(-)	Catalogul datelor deschise al Ministerului Educației a fost publicat în martie 2015 pe portalul date.gov.md . Însă, rămâne neelaborat și nepublicat pe pagina ME raportul anual privind reutilizarea documentelor (conform punctelor 21 și 22 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 305 din 26 decembrie 2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public).
2015	(+)	
2014	(-)	
2016	(-)	ME nu are elaborate politici privind deschiderea datelor în educație, în prezent acesta implementează deciziile luate la nivel de Guvern. Astfel, ME nu are o politică pro-activă în domeniul deschiderii datelor, ci se limitează la implementarea unor activități fragmentare impuse de Guvern. Există un proiect de plan de acțiuni privind deschiderea datelor în educație, însă acesta urmează a fi dezvoltat și aprobat.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	ME are un cadru organizațional și tehnic favorabil pentru a elabora și implementa propriile politici de deschidere a datelor.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Responsabilitatea pentru protecția datelor cu caracter personal este atribuită operatorului de date (Art. 29, 30 din Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal). Totodată, conform Condițiilor de accesare și reutilizare a informațiilor din sectorul public specificate în Anexa nr. 1 a Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 305, responsabilitatea pentru eventualele nereguli îi revine re-utilizatorului ¹² . Astfel, în redacția actuală se poate interpreta că re-utilizatorul va fi responsabil, inclusiv pentru o eventuală deschidere a datelor personale, chiar dacă acestea sunt preluate de pe o sursă care prin definiție este „deschisă”, deci nu trebuie să conțină date cu caracter personal
2015	(-)	
2014	(-)	

¹² Extras din Anexa nr. 1 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 305, aprobate prin HG nr 886 din 8 noiembrie 2013, „Deținătorii garantează că documentul este pus la dispoziție gratuit, în conformitate cu clauzele stabilite prin prezentele Condiții, însă el nu garantează că Documentul nu conține vre-o eroare sau neregulă și nici că va furniza continuu documente. Deținătorii nu răspund pentru pierderea, vătămarea sau daunele de orice fel cauzate terților, care rezultă din reutilizarea documentelor. Reutilizatorul este unicul responsabil pentru reutilizarea documentelor. El nu trebuie să inducă în eroare părțile terțe sau să denatureze conținutul documentelor, sursa lor și datele despre ultimă actualizare”.

Evidența 2.2 Care sunt politicile/legile privind secretul de stat și de acces la informație?

2016 (+)	Există un cadrul legal care poate fi caracterizat ca unul favorabil dezvoltării conceptului de guvernare deschisă, inclusiv și de deschidere a datelor. Principalele acte ce stau la baza cadrului legal și normativ privind accesul la informație și dezvoltării conceptului de date deschise sunt:
2015 (+)	
2014 (+)	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Legea nr. 171 din 6 iulie 1994 cu privire la secretul comercial; 2. Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație; 3. Legea nr. 1069 din 22 iunie 2000 cu privire la informatică; 4. Legea nr. 467 din 21 noiembrie 2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat; 5. Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat; 6. Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal; 7. Legea nr. 305 din 26 decembrie 2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public; 8. Legea nr. 91 din 27 iunie 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic; 9. HG nr. 1123 din 14 decembrie 2010 privind aprobarea Cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal; 10. HG nr. 710 din 20 septembrie 2011 cu privire la aprobarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare); 11. HG nr. 857 din 31 octombrie 2013 cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale "Moldova Digitală 2020"; 12. HG nr. 886 din 8 noiembrie 2013 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 305 din 26 decembrie 2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public; 13. HG nr. 700 din 25 august 2014 cu privire la aprobarea Concepției privind principiile datelor guvernamentale deschise; 14. HG nr. 701 din 25 august 2014 cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise.
2016 (+)	Guvernul a aprobat Concepția privind principiile datelor guvernamentale deschise prin HG nr. 700 din 25 august 2014. Aceasta stabilește principiile de bază de care se vor conduce autoritățile publice la publicarea datelor.
2015 (+)	
2014 (+)	

Evidența 2.3 Ce politici/legi ajuta sau împiedica utilizarea de informații de către societatea civilă și public?

2016 (+)	Parlamentul Republicii Moldova a racordat legislația din domeniu la legislația Uniunii Europene prin adoptarea Legii privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, nr. 305 din 26.12.2012 și ulterior prin aprobarea de către Guvern a Hotărârii Guvernului nr. 886 din 08.11.2013 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 305 din 26 decembrie 2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	Chiar dacă nu au fost identificate astfel de cazuri la ME, sunt răspândite cazurile din alte instituții publice când din lipsa unor mecanisme de „izolare” a informațiilor cu caracter
2015 (-)	

RAPORT DE EVALUARE

2014 (-)	personal (sau sensibile comercial) de restul documentului (sau informațiilor), datele nu pot fi prezentate publicului. Astfel, sub paravanul de protecție a datelor personale sau comerciale, deseori se limitează accesul la informație de interes public. Cel mai cunoscut caz în acest sens a fost interdicția de a face publice numele fondatorilor companiilor din motivul că reprezintă informații cu caracter personal.
2016 (+)	Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 305 din 26 decembrie 2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public aprobate prin HG nr. 886 din 8 noiembrie 2013 obligă autoritățile administrației publice centrale să publice anual rapoarte de reutilizare a documentelor
2015 (+)	
2014 (+)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Cadrul legal și de politici* nu au fost înregistrate progrese. La nivel general, cadrul legal și de politici este favorabil pentru deschiderea datelor, însă la nivelul Ministerului Educației nu există o politică coerentă și pro-activă în acest sens, existând doar la nivel de proiect un document de planificare pe termen mediu care urmează a fi dezvoltat și aprobat. Totodată, o problemă la nivel general rămâne a fi deschiderea datelor care conțin informații cu caracter personal.

EVALUAREA cadrului legal și de politici

Tabelul 3. Evaluarea cadrului legal și de politici

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Politici privind datele deschise	Foarte înaltă	Galben	Cadrul legal general este favorabil, însă cadrul de politici în educație are nevoie de dezvoltare
Politici privind accesul la informație	Înaltă	Verde	Cadrul legal general favorizează deschiderea datelor în educație
Utilizarea datelor deschise	Foarte înaltă	Galben	Politicile de asigurare a securității datelor cu caracter personal sunt vulnerabile
PER TOTAL	Înaltă	Galben	

RECOMANDĂRI privind cadrul legal și de politici

Tabelul 4. Recomandări privind cadrul legal și de politici

Ațiuni	Responsabil	Comentarii
1. Elaborarea unui plan pe termen mediu privind deschiderea datelor în educație	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Cu includerea tuturor instituțiilor subordonate
2. Formularea și includerea în documentele de planificare a strategică ale ME a viziunilor, priorităților și acțiunilor în domeniul deschiderii datelor în educație	DeTI, DAMEP	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.
3. Lista datelor deschise în educație să fie elaborată în conformitate cu planul (p.1) și aprobată de ministrul ME	DeTI, DAMEP	Statut: Formulată în 2014. Realizată parțial. În prezent lista nu este aprobată de Ministerul Educației
4. Plasarea pe pagina ME a actului prin care a fost aprobat catalogul datelor deschise	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.

5. Elaborarea și plasarea pe pagina ME a raportului anual privind reutilizarea documentelor	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.
---	--------------------	--

3. CADRUL INSTITUȚIONAL, RESPONSABILITĂȚILE ȘI ABILITĂȚILE

Importanța: Înaltă

Context: Precum Leadership-ul politic și de nivel înalt, abilitățile și leadership-ul managementului de nivel mediu sunt importante pentru succes: elaborarea unui Program privind Datele Deschise impune instituțiilor să gestioneze activele sale de date printr-un proces transparent, organizat pentru colectarea, securitatea, controlul calității și emiterea. Pentru a îndeplini eficace aceste responsabilități, instituțiile trebuie să aibă (sau să dezvolte) business procese clare pentru conducători și pentru personalul cu abilități TIC corespunzătoare și cu înțelegerea tehnică a datelor (de ex. formate, metadate, programe de aplicații, baze de date). Angajarea între instituții și la toate nivelurile guvernului pentru a stabili standarde comune și pentru a elimina constrângerile în interoperabilitatea și schimbul de date este de asemenea vitală și necesită mecanisme pentru colaborarea inter-instituțională.

Pe lângă dirijarea „ofertei” de elaborare a Programului privind Datele Deschise, instituțiile au nevoie de structuri și capacități să se implice în comunitățile care reutilizează Datele Deschise inclusiv dezvoltatori, companii, organizații neguvernamentale, alte instituții și cetățenii.

Evidența 3.1 Există o agenție care are mandat, abilitățile tehnice necesare și experiența pentru managementul portalului de Date Deschise?

2016 (+)	Există un portal unic date.gov.md pentru plasarea datelor deschise de către toate instituțiile
2015 (+)	publice centrale, gestionat de Centrul de Guvernare Electronică, care este o instituție publică,
2014 (+)	funcția de fondator a acesteia fiind exercitată de către Cancelaria de Stat. Instituția are un suport politic important din partea Prim-ministrului și Secretarului General al Guvernului. Din august 2015, Directorul executiv al Centrului de Guvernare Electronică are statut de consilier al Prim-ministrului pe probleme din domeniul guvernării electronice.
2016 (+)	Centrul a fost creat în 2010, iar datorită unui management eficient al cunoștințelor și
2015 (+)	parteneriatelor strategice cu statele și instituțiile care dețin expertiză în domeniu și suportului
2014 (+)	plenar al partenerilor de dezvoltare, ocupă o poziție puternică în conducerea (leadership) și gestionarea Datelor Deschise.
2016 (+)	Centrul de Guvernare Electronică este responsabil de implementarea Datelor Deschise în
2015 (+)	autoritățile administrative centrale, oferind tot suportul organizatoric, metodologic și tehnic
2014 (+)	necesar acestora.
2016 (+)	Centrul de Guvernare Electronică are rolul de promotor principal al portalului Date Deschise
2015 (+)	pentru beneficiari și autorități.
2014 (+)	

Evidența 3.2 ME are o structură dedicată managementului datelor în educație?

2016	(+)	În structura ME există Direcția e-transformare și informatizare, care este responsabilă de coordonarea activității de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor educaționale referitor la implementarea TIC și asigurare didactică, acordarea asistenței metodologice și consolidarea capacităților de planificare strategică referitor la TIC și registre educaționale. De asemenea, aceasta coordonează activitatea implementării TIC a instituțiilor din subordine, direcțiilor generale raionale/municipale învățământ tineret și sport.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	Direcția e-transformare și informatizare din cadrul Ministerului Educației a fost suplinită cu personal, inclusiv a fost angajat în aprilie curent șeful acesteia.
2015	(-)	
2014	(-)	

Evidența 3.3 ME are sisteme (sistem) informaționale și/sau alte mecanisme viabile și efective de colectare și management a datelor?

2016	(+)	ME a lansat Sistemul Informațional de Management în Educație (SIME) ¹³ , care este utilizat pentru cartografierea școlilor primare, gimnaziilor și liceelor. Cu suportul Fundației Soros-Moldova, SIME a fost dezvoltat pentru a oferi publicului acces la "Fișele școlilor" celor cca 1373 de instituții de învățământ general, care conțin datele referitoare la contingentul de elevi, calificarea corpului profesoral-didactic, executarea bugetului, rezultatele testărilor și examenelor naționale. Totuși, trebuie menționat că SIME a fost elaborat până la intrarea în vigoare a Codului educației, prin urmare structura acestei platforme trebuie revizuită. Ulterior, prin adaptare și extindere, ar putea deveni un sistem informațional integrat în educație. Totodată, va necesita conexiunea la alte sisteme informaționale, inclusiv a altor ministere și agenții. În scopul fortificării calității, deschiderii și utilizării statisticilor educaționale pentru a informa mai bine reformele educaționale în derulare, Banca Mondială acordă începând cu anul 2016 un grant în valoare 365 mii dolari SUA pentru (i) fortificarea capacităților statistice și analitice ale ME, Centrului Tehnologiilor Informaționale și Comunicaționale în Educație, autorităților locale și școlilor în ceea ce privește utilizarea SIME, (ii) îmbunătățirea calității și fiabilității datelor colectate prin SIME și (iii) deschiderea datelor în sectorul educației.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	ME are în subordine Centrul de Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație (CTICE), care este responsabil de gestionarea TIC în domeniul educației, inclusiv SIME. Însă, trebuie remarcat faptul că, din cauza salariilor necompetitive din sectorul public, este dificilă menținerea specialiștilor TI pentru dezvoltarea și administrarea corespunzătoare a sistemului informațional. Astfel, chiar dacă CTICE deține și administrează bazele de date în domeniul educației, acestea nu pot fi accesate sau prelucrate conform necesităților, inclusiv la nivel de metadata. CTICE va beneficia de suport din partea Băncii Mondiale pentru a facilita procesul de elaborare a serviciilor digitale în educație.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	La moment nu există un sistem informațional integrat sau sisteme cu un înalt nivel de integrare. De asemenea, în prezent nu sunt integrate informațiile care se produc în alte ministere, de exemplu Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății sau Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei. ME a elaborat proiectul HG cu privire la aprobarea Concepției
2015	(-)	
2014	(-)	

¹³ În conformitate cu HG nr. 270 din 13.04.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului Informațional Educațional.

Sistemului Informațional Automatizat al Educației în conformitate cu noul Cod al Educației, care a fost lansat spre consultări publice în octombrie 2015, însă procesul nu a avansat.

2016	(+)	Existența unui număr mare de persoane familiarizate cu TI permite relativ ușor să fie organizată colectarea și producerea datelor din sistemul educațional.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 3.4 Există un proces prin care se măsoară calitatea serviciilor oferite?

2016	(+)	Există procese de evaluare a calității serviciilor oferite în relație cu datele deschise la nivel național. Evaluările sunt efectuate de experți sau organizații independente. De asemenea, există evaluări în care acest subiect este abordat prin Mecanismul Independent de Raportare în cadrul Parteneriatului pentru Guvernare Deschisă. Totodată, unele evaluări au loc la nivelul Centrului de Guvernare Electronică, ca parte componentă a progresului de e-guvernare.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	ME nu are propriile procese de evaluare a calității serviciilor prestate, în raport cu datele deschise, e-servicii etc.
2015	(-)	
2014	(-)	

Evidența 3.5 Există o claritate cu privire la cine și pentru care date este responsabil în cadrul ME și a sistemului educațional?

2016	(+)	Prin HG nr. 899 din 27.10.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind sistemul de cartografiere a școlilor primare, gimnaziale și liceelor au fost stabiliți subiecții raporturilor juridice în domeniul creării și funcționării acestui sistem. Totodată, a fost aprobat Ordinul nr. 1139 din 12 noiembrie 2014, prin care se desemnează responsabilii de actualizarea datelor din SIME la nivelul ME.
2015	(+)	
2014	(+)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Cadrul instituțional, responsabilitățile și abilitățile* au fost înregistrate unele realizări în ceea ce privește suplینirea cu personal subdiviziunii responsabile de deschiderea datelor din cadrul ME (Direcția e-transformare și informatizare) și inițierea unui proiect, cu suportul Băncii Mondiale, pentru dezvoltarea SIME, deschiderea datelor în educație și consolidarea instituțională în acest sens. Cu toate acestea, o deficiență majoră persistă în privința proceselor de evaluare a calității serviciilor prestate, în raport cu datele deschise.

EVALUAREA cadrului instituțional

Tabelul 5. Evaluarea cadrului instituțional

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Existența/rolul Agenției guvernamentale de deschidere a datelor	Înaltă	Verde	Centrul de Governare Electronică pune la dispoziție infrastructura de prezentare a datelor deschise și coordonează metodologic procesul de deschidere a datelor
Structura responsabilă de date în ME	Medie	Verde	Este desemnată subdiviziunea responsabilă de coordonarea procesului de deschidere a datelor, fiind suplinită cu personal
Infrastructura informațională	Foarte înaltă	Galben	Nu există un sistem informațional integrat în domeniul educației, deși există posibilități tehnice de extindere a SIME pentru întreg sectorul
Evaluarea calității serviciilor	Medie	Galben	ME nu efectuează o astfel de evaluare
Repartiția sarcinilor	Medie	Verde	Există HG și ordine ale ME care descriu raporturile juridice și responsabilii de proces
PER TOTAL	Înaltă	Verde	

RECOMANDĂRI privind cadrul instituțional

Tabelul 6. Recomandări privind cadrul instituțional

Acțiuni	Responsabil	Comentarii
1. Ajustarea sistemului informațional la Codul educației și dezvoltarea acestuia pentru întreg sistemul educațional	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Banca Mondială va acorda suport pentru consolidarea sistemului informațional
2. Dezvoltarea sistemului informațional întru facilitarea accesării și prelucrării datelor și metadatelor, inclusiv prin agregarea/dezagregarea acestora conform necesităților	Viceministru, DeTI	Statut: Acțiune nouă. <u>Această acțiune poate fi integrată în suportul Băncii Mondiale pentru consolidarea dezvoltarea SIME.</u>
3. Instituirea evaluării interne (în ME) a calității serviciilor cu deschiderea datelor	Viceministru, Audit intern, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. În procesul de evaluare DeTI are un rol tehnic, această activitate se recomandă a fi sub controlul Viceministrului

4. DATELE DIN MINISTERUL EDUCAȚIEI

Importanța: Înaltă

Context: Programele privind Datele Deschise Open Data se pot dezvolta în baza surselor stabilite de date digitale și procedurile privind gestionarea informației din interiorul guvernului, acolo unde acestea există. În cazul în care datele sunt disponibile doar pe suport de hârtie va fi dificilă emiterea acestora ca Date Deschise și într-un format reutilizabil rapid și ieftin. Pe de altă parte, practicile bune de gestionare a informației în interiorul guvernului poate face mult mai facilă identificarea datelor, meta datelor și documentației aferente, identificarea apartenenței, evaluarea necesităților pentru emiterea acestora ca Date Deschise și plasarea proceselor astfel încât emiterea datelor să fie un proces sustenabil, obișnuit, în aval ca parte a managementului informațional de zi cu zi.

Evidențe 4.1 Care sunt politicile privind managementul informațiilor din educație?

2016 (-)	La nivelul sistemului educațional nu există o politică comprehensivă referitor la modul de colectare, stocare și utilizare a datelor. Totodată, a fost lansat un Sistem Informațional de Management Educațional (SIME) care este destinat automatizării proceselor de colectare, actualizare și stocare a datelor referitoare la învățământul general din Republica Moldova. SIME ar putea fi extins pentru tot sistemul educațional, în acest sens fiind inițiat un proiect și planificate surse financiare începând cu anul 2016.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (-)	Datele deschise pe portalul www.date.gov.md din sectorul educație sunt publicate de ME și BNS, iar informația cu privire la cheltuielile publice în educație se administrează de Ministerul Finanțelor (în BOOST, dar care nu a fost actualizat din 2015). Astfel nu există o viziune holistică a datelor, mai mult ca atât nu există nici claritate cum acestea interacționează între ele pentru a exclude divergențele și dublarea informației.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	Pentru protecția datelor cu caracter personal există cadrul legal și instituțional general necesar pentru a putea asigura protecția datelor cu caracter personal.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	Prin Ordinul ME nr. 1056 din 10 octombrie 2014 a fost aprobat Regulamentul de asigurare a securității datelor cu caracter personal prelucrate de către Ministerul Educației în procesul de utilizare a Sistemului de cartografiere a școlilor primare, gimnaziilor și liceelor, întru asigurarea realizării prevederilor Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Totodată, de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a fost înregistrat operatorul de date cu caracter personal și/sau sistemului de evidență a datelor cu caracter personal, prin Decizia nr. DD-1415710498630 din 11 noiembrie 2014, și au fost autorizate operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal, prin Decizia nr. DA-1415710116318 din 11 noiembrie 2014.
2015 (+)	
2014 (-)	
2016 (+)	Procedurile de control, standardizare și arhivare a datelor care fac parte din SIME sunt parte a sistemului. De asemenea, datele BNS sunt furnizate conform procedurilor de producere a datelor existente la nivelul BNS.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	Pentru restul datelor (în afara de SIME și furnizate de BNS) nu au fost identificate procese de asigurare a calității datelor și arhivarea acestora. Datele din unele seturi de date vizibil nu sunt finisate, ce relevă existența problemelor în asigurarea veridicității datelor publicate.
2015 (-)	
2014 (-)	

Evidența 4.2 Are ME o imagine coerentă asupra datelor și informațiilor care dețin, colectează și le distribuie în educație?

2016 (+)	În aprilie 2015, pe portalul date.gov.md a fost publicat Catalogul datelor deschise al Ministerului Educației, care specifică elementele necesare pentru managementul acestora (responsabil, proprietar, frecvența de actualizare, modul de diseminare, etc.).
2015 (+)	
2014 (-)	
2016 (+)	

RAPORT DE EVALUARE

2015 (+)	Există sisteme în curs de elaborare sau deja funcționale care asigură gestiunea datelor (cuprinse de acestea) pentru a satisface necesitățile proprii și cele ale beneficiarilor, însă este necesară o reglementare ce ar cuprinde modul de interacțiune a acestora în procesul de furnizare a datelor deschise.
2014 (+)	
2016 (+)	Existența SIME, care acoperă acum sectorul învățământului general, oferă un mare avantaj deoarece poate fi extins asupra tuturor domeniilor de învățământ, completat cu o aplicație specială privind managementul instituțiilor din educație (aparatură centrală și instituțiile din subordine) poate deveni un sistem unic, integrat pentru sector.
2015 (+)	
2014 (+)	

Evidența 4.3 Păstrarea și nivelul de digitalizare al datelor.

2016 (-)	Nu există o evaluare formalizată a volumului de date digitalizate. Totodată, prin prisma existenței SIME care se referă la sectorul învățământului general, fără a cuprinde alte date ce sunt aferente învățământului preșcolar, extrașcolar, mediu de specialitate, universitar, etc. se poate presupune că volumul datelor digitalizate este de circa 40 % - 50 %. Un consultat este angajat în cadrul grantului Băncii Mondiale pentru a efectua inventarierea datelor deschise.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (-)	Informațiile de până la anul 2012 sunt și mai puțin digitalizate, deoarece datele sunt introduse în SIME doar începând cu anul 2012.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	Datorită elaborării SIME, arhivarea datelor din acest sistem are loc în mod automat pe un dispozitiv de stocare separat într-o încăpere securizată la CTICE.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	CTICE se află în subordinea ME.
2015 (+)	
2014 (+)	

Evidența 4.4 Care date sunt deja deschise?

2016 (+)	În conformitate cu informația de pe portalul date.gov.md la moment (decembrie 2016) sunt deschise 57 de seturi de date de către ME și 54 de către BNS în domeniul educației. Totodată, la nivelul ME există sistemul de cartografiere a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal. De asemenea, la Ministerul Finanțelor există baza de date BOOST în care sunt deschise datele privind cheltuielile în formă dezagregată în sectorul public, inclusiv educație.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	Informația prezentată de ME, în format .csv sau .xlsx, poate fi previzualizată și este disponibilă și prin API ¹⁴ . Informația poate fi descărcată gratuit. Informația prezentată de BNS poate fi descărcată în diferite formate și poate fi formatată în baza interogărilor formate de utilizator.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	

¹⁴ API (Application Programming Interface) reprezintă o interfață între programele software și facilitează interacțiunea acestora, Dicționar IT, <http://www.it-area.ro/dictionar/API>.

2015 (-)	In cea mai mare parte, informația prezentată de ME nu este actualizată în conformitate cu descrierea datelor, astfel partea covârșitoare din informații se referă doar la anii academici 2009-2012. Unele date sunt prezentate începând cu perioada 2008-2009, restul din 2009-2010.
2014 (-)	
2016 (-)	Unele seturi de date prezentate de ME nu sunt completate integral. Acest lucru creează impresia generală negativă privind veridicitatea datelor. Nu au fost identificate proceduri de asigurare a calității datelor, iar lipsa acestora se confirmă și prin divergențe între datele prezentate cu cele de la BNS.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (-)	Datele ME nu au o descriere a meta datelor ușor de accesat. Astfel, pentru unii indicatori este dificil de înțeles ce reprezintă, care sunt sursele de date, metodologia obținerii etc. Acest lucru limitează mult utilizarea corectă a datelor, face dificilă utilizarea datelor din mai multe surse și combinarea acestora.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	Datele de la BNS sunt descrise, cu prezentarea metodologiei și informațiilor explicative, pot fi accesate în baza interogărilor utilizatorului, majoritatea sunt actualizate în conformitate cu descrierea datelor.
2015 (+)	
2014 (+)	

Evidența 4.5 Există capacități la nivel de Minister sau în afara acestuia cu suficiente abilități în 'data management' care ar putea servi ca leadership pentru noi inițiative în date deschise?

2016 (+)	La nivelul ME și la cel național există capacități (BNS, DeTI, CTICE, cadrele didactice din informatică, Centrul de Guvernare Electronică) care ar permite colectarea datelor, transmiterea fluxurilor informaționale, analiza și publicarea informațiilor. Totodată, pentru a realiza acest scop într-un mod calitativ sunt necesare instruirii punctuale și periodice.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	Colectarea datelor de către persoanele care nu au atribuții directe în fișele de post privind colectarea (sau gestionarea) datelor nu are un suport financiar și duce la scăderea calității datelor. La moment, datele sunt introduse de cadrele didactice pentru disciplina <i>Informatică</i> , chiar dacă acestea nu au astfel de atribuțiile. Fiecare instituție de învățământ și direcție raională de învățământ ar trebui să desemneze persoane responsabile de colectarea și sistematizarea datelor statistice.
2015 (-)	
2014 (-)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Datele din educație* nu au fost înregistrate progrese. Însă, rămân numeroase curențe ce țin de viziunea, politica, evaluarea volumului, descrierea, publicarea și actualizarea datelor în educație.

EVALUAREA datelor Ministerului Educației

Tabelul 7. Evaluarea datelor deschise la Ministerul Educației

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Politicile privind managementul datelor	Foarte înaltă	Roșu	Este necesar de formulat o viziune holistică de colectare, stocare și utilizare a datelor la nivelul sistemului educațional, cu asigurarea calității acestora
Claritatea privind deținerea datelor	Medie	Verde	Există catalogul datelor deschise al Ministerului Educației, care conține elementele necesare pentru managementul acestora
Digitizarea datelor	Foarte înaltă	Galben	Volum mic de digitizare a datelor
Datele deja deschise	Înaltă	Galben	O mare parte din informații nu sunt actualizate, iar fără descriere nu pot fi utilizate cu alte surse
Capacitatea, abilități	Înaltă	Galben	Există potențial, însă lipsește o claritate privind instruirea și remunerarea unor persoane
PER TOTAL	Înaltă	Galben	

RECOMANDĂRI privind datele Ministerului Educației

Tabelul 8. Recomandări privind datele Ministerului Educației

Ațiuni	Responsabil	Comentarii
1. Elaborarea unei politici comprehensive referitor la modul de colectare, stocare, asigurare a calității și utilizare a datelor în educație, care va include responsabilitatea și modul de interacționare a instituțiilor care dețin astfel de date, în primul rând BNS și ME	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Utilizatorul trebuie să primească o informare coerentă despre sector indiferent de instituțiile care le prezintă datele
2. Efectuarea unei inventarieri a datelor deținute în sistemul educațional	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Această activitate poate fi una preliminară dezvoltării unui sistem informațional la nivel de sistem educațional
3. Actualizarea datelor în conformitate cu descrierea acestora	DeTI	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.
4. Extinderea categoriilor de date colectate și creșterea nivelului de protecție a acestora, în special, în cazul elevilor cu dizabilități și a datelor cu privire la statutul socio-economic al părinților	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată. Modificarea Ordinului ME nr.1056 din 10 octombrie 2014
5. Publicarea rapoartelor anuale (sau bianuale) privind datele deschise, cel puțin în forma prevăzută de Anexa 7 la HG nr. 886 din 08.11.2013	DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizat. Este o obligație legală
6. Includerea în programele de instruire a cadrelor didactice a modulelor privind datele deschise în educație.	DeTI	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.

5. CEREREA DE DATE DESCHISE

Importanța: Foarte înaltă

Context: Valoarea datelor constă în utilizarea acestora. O puternică „influență” din partea cererii de date este importantă nu doar în cererea și menținerea presiunii asupra guvernului să emită date, dar de asemenea în asigurarea că un Ecosistem al Datelor Deschise mai cuprinzător se dezvoltă și Datele Deschise se transformă în servicii valoroase pentru cetățeni din punct de vedere economic și social. „Influența” poate veni din partea societății civile, sectorului privat, organizațiilor internaționale, donatori și cetățeni, și chiar din partea guvernului.

Evidența 5.1 Care este nivelul și natura de cerere pentru date din partea Societății Civile și media?

2016	(+)	Există (deși puține, însă există o tendință pozitivă) organizații neguvernamentale, care monitorizează și analizează sectorul educațional. Totodată, nivelul de cerere existent poate fi caracterizat ca unul incipient. Acest lucru se datorează, în primul rând, prin faptul că auditul social privind educația este la o etapă incipientă.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	Educația este un subiect care se bucură de atenția presei, însă nivelul de analiză și profunzime este moderat spre redus. Subiectele cele mai întâlnite sunt: BAC-ul, reorganizarea școlilor, salariile cadrelor didactice, subiecte legate de finanțarea educației, cheltuielile aferente școlilor.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	În prezent, informațiile prezentate pe portalul datelor deschise nu conțin date comprehensive și relevante pentru ca jurnaliștii, și/sau cetățenii să poată face concluzii ușor, să monitorizeze, să reacționeze sau să participe în procesul de luare a deciziilor în educație.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	Odată cu implicarea proiectului „Școala Mea - Responsabilizare Socială pentru Reforma Educației din Republica Moldova” (Expert-Grup) și făcând disponibilă public „fișa școlii” pentru 1373 de instituții de învățământ general în cadrul proiectelor "Consolidarea politicilor educaționale și creșterea nivelului de susținere a acestora de către beneficiarii direcți și indirecti ai sistemului educațional", "Consolidarea eforturilor societății pentru afirmarea unui învățământ deschis, participativ, bazat pe performanță” și "Observatorul societății civile în reformarea educației” (Fundația Soros-Moldova) poate fi creată o cerere stabilă pentru auditul social în educație.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	Prin intermediul proiectelor „Școala Mea” și „BudgetStories.md” - Expert-Grup utilizează activ și vizibil datele deschise în educație.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 5.2 Care este nivelul și natura de cerere pentru date din partea sectorului de afaceri / privat?

2016	(-)	Nu a fost identificată o cerere bine structurată din partea sectorului privat pentru date din educație. Sectorul de afaceri nu realizează care ar fi beneficiile datelor deschise în educație pentru ei. Totodată, din interviurile efectuate se poate constata că au existat câteva solicitări
2015	(-)	
2014	(-)	

		din partea ONG-lor care au fost sau sunt interesate să elaboreze diferite aplicații (inclusiv pagini web) dedicate datelor (informațiilor) din educație.
2016	(-)	Nu există suficiente modele de utilizare a datelor în scopuri comerciale, nici în alte sectoare.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	Totodată, există un sector relativ dezvoltat de TI, care în condiții favorabile ar fi capabil pentru dezvoltarea produselor în baza datelor deschise în educație.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidențe 5.3 Care este nivelul de prezență și implicare a ME prin social media și alte canale digitale?

2016	(+)	Principalele platforme de 'social media' utilizate în Moldova sunt Facebook, Odnoklassniki, Twitter. Ministerul Educației este prezent pe Facebook, fiind activ pe această platformă. Profilul de pe Facebook este bine administrat, sunt postate periodic anunțuri, link-uri și informații utile (până la 5 postări pe zi). Pagina are 18,392 aprecieri, fiind pe locul 5 în topul celor mai populare pagini de Facebook ale instituțiilor de stat, după Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Nu a fost identificată o politică a ME privind prezența acestuia în 'social media' sau pe alte platforme digitale. Totodată, la nivel de Guvern a fost elaborat „Ghidul de utilizare a rețelelor sociale în sectorul public”, care poate servi ca bază pentru dezvoltarea politicilor la nivel de minister.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	Nivelul de participare a cetățenilor pe platformele digitale este în creștere, în special printre tineri, platformele digitale și accesul digital fiind cele mai dinamice ca formă de implicare a cetățenilor.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Nu a fost identificată o analiză a ME privind subiectele care sunt cele mai interesante pentru public și cine sunt beneficiarii datelor. Totodată, Direcția e-Transformare are intenția de a dezvolta un modul la acest subiect pentru pagina web oficială a ministerului.
2015	(-)	
2014	(-)	

Evidența 5.4 Care este nivelul de cerere de date între ME și alte instituții guvernamentale și între instituțiile din sectorul de educație?

2016	(+)	Există cel puțin o cerere potențială a datelor deschise din partea altor ministere, autorități administrative centrale și APL. Totodată, schimbul informațional între instituții în cea mai mare parte are loc prin solicitări oficiale de date, fără a apela la datele deschise.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Nu a fost identificată o politică privind analiza cererii de date de la alte instituții. De regulă, cererile de date cu caracter permanent sunt adresate Biroului Național de Statistică.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(-)	

RAPORT DE EVALUARE

2015 (-)	Asigurarea informațională în interiorul sectorului educațional și în raport cu alte instituții publice nu are un caracter integrat. De exemplu, pentru analiza situației unei școli datele financiare sunt insuficiente, iar pentru completarea acestora este necesară adresarea la Ministerul Finanțelor.
2014 (-)	

Evidența 5.5 Cât de receptiv este ME față de cererea de date?

2016 (+)	Opinia predominantă este că Ministerul Educației este receptiv la solicitările de informații, în special când solicitările sunt aprobate de conducerea de vârf a instituției.
2015 (+)	
2014 (+)	

2016 (-)	Nu există analize sau procese referitor la cererea și oferta datelor din sectorul educațional, prin urmare nu există nici mecanisme pentru satisfacerea efectivă și eficientă a acestora.
2015 (-)	
2014 (-)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Cererea de date deschise*, nu au fost înregistrate progrese. Datele deschise în domeniul educației sunt preponderent utilizate de organizațiile neguvernamentale în scopul monitorizării și analizei sectorului educațional, însă nu există evidențe de utilizare a acestora de sectorul privat. Totodată, nu există o analiză a cererii și utilizării datelor de autoritățile publice în ciclul politicilor publice.

EVALUAREA cererii de date deschise

Tabelul 9. Evaluarea cererii de date deschise

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Cererea din partea societății civile și media	Foarte înaltă	Galben	Este o cerere în formare, în special ce ține de auditul social
Cererea din partea sectorului de business	Înaltă	Roșu	Nu există evidențe, însă nu reprezintă un obstacol în deschiderea datelor
Implicarea ME în 'social media' și alte canale digitale	Înaltă	Galben	Este în dinamică pozitivă
Cererea intra-sector și între ME și alte sectoare guvernamentale	Medie	Roșu	Relațiile informaționale dintre sectoare și ME, și dintre instituțiile din educație nu au „tradiția” de a avea loc prin date deschise
Receptivitatea ME la solicitări de date	Foarte înaltă	Galben	„Receptivitatea” ME trebuie să fie bazată pe politici și instrumente, decât pe voința conducerii
PER TOTAL	Înaltă	Galben	

RECOMANDĂRI privind cererea și implicarea cetățenilor

Tabelul 10. Recomandări privind cererea de date deschise și implicarea cetățenilor

Ațiuni	Responsabil	Comentarii
1. Efectuarea analizei (analizelor) privind cererea datelor deschise din partea societății civile, media și cetățeni, sectorul privat	DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Necesară pentru a asigura acoperirea cererii de date deschise și obiectivelor ME

2. Elaborarea instrumentelor de monitorizare, evaluare și identificare a cererii de date deschise din partea societății civile, media și cetățeni, sectorul privat	DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. În prezent, sunt efectuate unele măsuri în această direcție, însă acestea nu au un caracter sistemic, iar din această cauză nu pot produce efectele necesare	
3. Analiza și interpretarea datelor pentru care este manifestat un interes sporit din partea cetățenilor, media și societății civile, precum și prezentarea informațiilor în baza acestora într-o formă comprehensivă	Subdiviziunile ME, DeTI	Statut: Formulată în 2015. Nerealizată.	
4. Elaborarea unei concepții privind prezența în 'social media' și alte canale digitale	Direcția comunicare și relații cu publicul, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Este un domeniu ce evoluează foarte rapid, ceea ce ar spori eficiența și efectivitatea comunicării ME	
5. Elaborarea unui mecanism de identificare și evidență a cererii de date deschise din partea autorităților, inclusiv și celor din educație	DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Este o acțiune pentru prezentarea informațiilor complexe, atunci când pentru a avea o imagine despre activitatea unei instituții sunt necesare date de la mai multe instituții publice	

6. ECOSISTEMUL DATELOR DESCHISE

Importanța: Înalță

Context: Experiența existentă printre guvernele lider demonstrează că inițiativele privind Datele Deschise sunt mai sustenabile și au un impact mai înalt când eforturile privind Datele Deschise folosesc abordarea de „ecosistem” - ceea ce înseamnă că guvernele investesc nu doar în oferta de date, dar țintesc și cadrul de politici/normativ, pregătirea instituțională, consolidarea capacităților (pentru guvern și infomediari), angajarea cetățenilor, finanțarea inovațiilor și infrastructura tehnologică. Guvernele trebuie să aibă un rol multidimensional în ecosistemul privind Datele Deschise și să creeze noi tipuri de parteneriate cu o gamă largă de părți interesate.

Evidența 6.1 Există instituții media sau jurnaliști care au abilitățile necesare pentru a utiliza datele deschise la formularea unor informații utile și pe înțelesul publicului larg?

2016 (+)	Există o parte, adevărat nu foarte mare, de jurnaliști și instituții media care sunt preocupați de sectorul public. Educația, ca sector, este interesant pentru presă, însă intervențiile sunt bazate mai mult pe declarațiile politicienilor referitoare la reforme, nivelul de salarizare și calitatea în educație, mai puțin pe analizele datelor deschise.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	Presa privată este dominantă pe piață. Există asociații media funcționale și active.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	

RAPORT DE EVALUARE

2015	(-)	Totodată, conform Freedom House, Freedom of the Press Report din 2016 ¹⁵ , presa în Moldova este „parțial liberă”.
2014	(-)	
2016	(+)	Presa electronică este în creștere, odată cu aceasta crește și numărul surselor de informare, inclusiv și prin publicațiile sectorului neguvernamental.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 6.2 Este Ministerul Educației implicat în promovarea activităților de reutilizare a datelor?

2016	(-)	Nu au fost identificate activități ale Ministerului Educației ce ar implica dezvoltatorii de aplicații în utilizarea, reutilizarea datelor deschise în educație.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	Totodată, au existat activități de promovare organizate de Centrul de Guvernare Electronică, cu referire la toate datele deținute de Guvern.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Nu există evidențe de (re)utilizare a datelor deschise ale Ministerului Educației de către alte agenții guvernamentale.
2015	(-)	
2014	(-)	

Evidența 6.3 Există o industrie de elaborare a aplicațiilor?

2016	(+)	În Republica Moldova există un sector relativ bine dezvoltat de TIC.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(-)	Utilizarea aplicațiilor bazate pe date deschise în general este redusă, iar în educație și mai redusă.
2015	(-)	
2014	(-)	

Evidențe 6.4 Există o comunitate de instituții de învățământ și/sau cercetare care are persoane instruite în analiza datelor și acordă instruire în acest domeniu?

2016	(+)	Există o bază de învățământ superior care poate fi utilizată pentru îmbunătățirea abilităților tehnice necesare pentru analiza datelor.
2015	(+)	
2014	(+)	
2016	(+)	În curricula liceală există cursuri de informatică.
2015	(+)	
2014	(+)	

¹⁵ <https://freedomhouse.org/report/freedom-press-2016/table-country-scores-fotp-2016>

RAPORT DE EVALUARE

2016 (-)	Totodată, există puține persoane din sectorul public și nonguvernamental cu suficientă pregătire pentru analiza datelor din educație.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	Ministerul Educației în politicile și activitățile sale în acest domeniu poate conta pe profesorii de informatică.
2015 (+)	
2014 (+)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Ecosistemul datelor deschise*, progresele practice au lipsit. Chiar dacă există instituții media care manifestă un anumit interes față de sectorul educației, intervențiile acestora se limitează la declarațiile decidenților politici. Analiza datelor deschise în educație și formularea concluziilor privind impactul politicilor în educație are un caracter sporadic, deoarece nu există activități pentru impulsivarea reutilizării datelor deschise, dar și capacitățile pentru analiza datelor practice lipsesc.

EVALUAREA ecosistemului datelor deschise

Tabelul 11. Evaluarea ecosistemului datelor deschise

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Instituțiile media	Înaltă	Galben	Sectorul media pe sectorul utilizării datelor deschise încă nu este bine dezvoltat, însă este un sector în dezvoltare, au apărut segmente noi, în special utilizând Internetul
Promovarea reutilizării datelor de ME	Înaltă	Roșu	ME nu are o atitudine pro-activă de (re)utilizare a datelor deschise
Industria de aplicație	Medie	Verde	Nu este foarte inovativ, însă capacitățile existente acoperă cererea existentă
Comunitatea academică / de cercetare	Medie	Verde	Chiar dacă situația la acest capitol nu este una foarte bună în general, pentru facilitarea procesului de deschidere a datelor condițiile existente sunt destul de bune
PER TOTAL	Medie	Galben	

RECOMANDĂRI privind ecosistemul datelor deschise

Tabelul 12. Recomandări privind ecosistemului datelor deschise

Ațiuni	Responsabil	Comentarii
1. Elaborarea măsurilor de facilitare a formării unor comunități din jurnaliști, TI profesioniști, analiști pentru dezvoltarea datelor deschise	DeTI, Direcția comunicare și relații cu publicul	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Se poate realiza cu suportul asociațiilor profesionale existente, grupurilor de inițiativă, consolidarea profesioniștilor din TI și analiza datelor din educație (de ex. formarea unui forum pentru cadrele didactice din informatică)
2. Elaborarea măsurilor pentru o mai bună adaptare a programelor de studii în domeniul TI și alte domenii conexe	DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Această recomandare este menționată inclusiv în Cartea albă a TIC și în alte documente

la condițiile de cerere și concurențiale existente		
--	--	--

7. FINANȚAREA INIȚIATIVELOR DE DESCHIDERE A DATELOR

Importanța: Medie spre înaltă

Context: Finanțarea atât a „ofertei”, cât și a „cererii” de Date Deschise este importantă pentru a asigura că obiectivele Programului privind Datele Deschise sunt realizate.

Evidența 7.1 Existența resurselor pentru faza inițială a inițiativei de deschidere a datelor

2016 (+)	La nivel central există surse pentru implementarea inițiativei de deschidere a datelor ca parte componentă a e-Guvernării, ce asigură funcționarea portalului de date deschise.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	Chiar dacă nu a fost identificată o cerere privind dezvoltarea conceptului de date deschise la ME, ce nu ar fi putut fi acoperită cu finanțare, acest lucru se datorează nu atât disponibilității de resurse, ci lipsei activităților planificate la acest subiect.
2015 (-)	
2014 (-)	

Evidența 7.2 Existența unor resurse financiare pentru finanțarea dezvoltării diferitor aplicații care vor utiliza datele deschise.

2016 (-)	Nu au fost identificate astfel de resurse la nivel de ME sau în sector, însă nicio cerere în acest sens nu a fost formulată. O pagină web care conține informație despre școli, http://afla.md/ , a fost identificată, însă această nu este actualizată de trei ani. Mai mult, ME nu poate identifica administratorul paginii.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	Au existat și există mai multe inițiative ale donatorilor (inclusiv Banca Mondială) pentru elaborarea diferitor aplicații de utilizare a datelor deschise.
2015 (+)	
2014 (+)	

Evidența 7.3 Există suficiente resurse financiare pentru dezvoltarea infrastructurii TI și a cheltuielilor pentru gestiunea inițiativelor de Date Deschise în educație?

2016 (-)	Nu au fost identificate fonduri alocate din sursele proprii (bugetul de stat) pentru dezvoltarea unor proiecte importante domeniului TIC în educație.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	ME alocă resurse pentru asigurarea implementării platformelor existente de TIC, inclusiv și a inițiativei de date deschise. Totodată, din lipsa unei politici clar formulate la nivel de ME privind datele deschise nu există o claritate în ce măsură aceste resurse sunt suficiente pentru asigurarea cu cadre bine pregătite pentru a face față cerințelor.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	

RAPORT DE EVALUARE

2015 (+)	La nivel de ME a fost acordat un suport financiar din partea Băncii Mondiale pentru dezvoltarea Sistemului Informațional în Educație. Sistemele Informaționale deja elaborate sau în curs de elaborare au fost în principal dezvoltate cu suportul partenerilor de dezvoltare.
2014 (+)	

Evidența 7.4 Are Guvernul sau Ministerul Educației careva fonduri destinate pentru inovare?

2016 (+)	Există câteva oportunități de finanțare pentru aplicații inovatoare. Aceste facilități pot fi accesate prin programele de susținere a IMM și a inovațiilor la Academia de Științe.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	Există suficiente oportunități pentru a accesa resurse pentru implicarea mai activă a ONG-lor în dezvoltarea aplicațiilor pentru utilizarea datelor, promovarea transparenței și responsabilizării.
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (-)	Nu au fost identificate fonduri guvernamentale pentru realizarea proiectelor inovatoare în educație.
2015 (-)	
2014 (-)	
2016 (+)	Parteneriatele public-private în domeniul TIC este un subiect relativ cunoscut și discutat în sectorul TI. La nivel de Guvern și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor au existat câteva evenimente (atelier de lucru), inclusiv cu suport extern.
2015 (+)	
2014 (+)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Finanțarea inițiativelor de deschidere a datelor*, a fost înregistrat un progres infim. La nivel central există finanțare, preponderent din surse externe, pentru promovarea inițiativelor de e-Guvernare. La nivel sectorial, sistemele informaționale au fost dezvoltate cu suportul Băncii Mondiale, însă lipsesc resursele financiare, dar și cererea pentru acestea, pentru dezvoltarea aplicațiilor care ar utiliza datele deschise.

EVALUAREA finanțării inițiativelor de deschidere a datelor

Tabелul 13. Evaluarea finanțării inițiativelor de deschidere a datelor

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Finanțarea inițiativelor de date deschise	Foarte înaltă	Galben	Există finanțare pentru funcționarea portalului de date deschise (eGov), în timp ce pentru implementarea inițiativelor din sector nu au fost identificate resurse
Finanțarea aplicațiilor în educație	Înaltă	Galben	Nu au fost identificate resurse, însă există un potențial suport din partea donatorilor
Finanțarea infrastructurii TI în educație	Înaltă	Galben	Proiectele importante se finanțează cu suport extern
Finanțarea inovațiilor	Medie	Galben	Există câteva oportunități de finanțare la nivel de Guvern, însă nu sunt suficiente și greu de accesat
PER TOTAL	Înaltă	Galben	

RECOMANDĂRI privind finanțarea inițiativelor de deschidere a datelor

Tabelul 14. Recomandări privind finanțarea inițiativelor de deschidere a datelor

Acțiuni	Responsabil	Comentarii
1. Evaluarea costului activităților legate de datele deschise, infrastructura TIC, promovarea aplicațiilor și formularea unui plan financiar pentru acoperirea acestora	DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Cheltuielile cu infrastructura TI și alte cheltuieli la nivel de sistem educațional în cea mai mare parte se vor include în subprogramul bugetar „Politici și management în domeniul învățământului”, iar partea de cheltuieli curente la subprogramele respective pe sectoarele educaționale
2. Crearea parteneriatelor și elaborarea unor condiții publice necesare pentru ca societatea civilă să stabilească aceste parteneriate cu ME sau instituțiile din subordine	DeTI, Direcția comunicare și relații cu publicul	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Aceasta ar facilita colectarea de fonduri pentru ONG-uri din domeniul utilizării datelor deschise în educație

8. INFRASTRUCTURA NAȚIONALĂ DE TEHNOLOGII ȘI ABILITĂȚI

Importanța: Înaltă

Context: În mod foarte practic, Programele privind Datele Deschise date își bazează succesul în mod firesc, cel puțin parțial, pe infrastructura națională a tehnologiei, în ceea ce privește tehnologia și serviciile de comunicații și competențele TIC în rândul funcționarilor, infomediarilor și publicului general.

Evidența 8.1 Existența accesului fizic și ca preț la infrastructura de Internet

2016 (+)	Există o infrastructură bine dezvoltată de acces la Internet, ce acoperă majoritatea covârșitoare a populației, asigurată prin cablu și/sau rețele de telefonie mobilă. Viteza de încărcare și descărcare pe Internet este una din cele mai înalte din lume ¹⁶ , plasând Moldova pe locul 20. Moldova are un „ICT Development Index” de 5,75 și face parte din grupa de „upper medium” și 6,64 la sub-indicele de acces la infrastructură ¹⁷ . Rețelele de fibră optică acoperă 90 la sută din localitățile țării, telefonie mobilă acoperă 99 % din teritoriul țării și a atins un nivel de penetrare de 122 % ¹⁸ .
2015 (+)	
2014 (+)	
2016 (+)	Numărul de utilizatori este destul de înalt și are o dinamică de creștere înaltă. Conform Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, la sfârșitul anului 2015 circa 79 % din gospodăriile aveau acces la Internet, față de 58 % în 2012. Numărul abonaților la serviciile de acces la Internet la puncte fixe a crescut, față de anul 2014, cu 4,9 %, iar numărul utilizatorilor serviciilor de acces la Internet la puncte mobile a sporit cu 4,2 % ¹⁹ . Serviciile de conectare la Internet în bandă largă sunt accesibile ca preț, Moldova fiind pe locul 38 după indicele respectiv din „The Global Information Technology Report 2016” ²⁰ .
2015 (+)	
2014 (+)	

¹⁶ http://testmy.net/rank/countrycode_down/.

¹⁷ Measuring the Information Society Report, 2016, <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/misr2016/MISR2016-w4.pdf>

¹⁸ Strategia de creștere a competitivității industriei tehnologiei informației pe anii 2015-2021, Hotărârea Guvernului nr.254 din 14 mai 2015.

¹⁹ Evoluția pieței de comunicații electronice în anul 2015, ANRCETI, [http://www.anrceti.md/files/filefield/Evolutia_Pietei_2015\(rom\).pdf](http://www.anrceti.md/files/filefield/Evolutia_Pietei_2015(rom).pdf)

²⁰ The Global Information Technology Report 2016, http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf

2016	(+)	Există acces gratuit la Internet în unele parcuri amenajate și scuaruri, în campusurile universitare și alte locuri publice (cafenele, aeroport, stații de autobuse (doar pentru abonații unei rețele), transport public). În general, există o tendință de lărgire a accesului la Internet în locurile publice.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 8.2 Guvernul utilizează servicii și infrastructură comună pentru mai multe instituții?

2016	(+)	Odată cu înființarea Centrului de Guvernare Electronică, s-au intensificat activitățile de elaborare și utilizare comună a resurselor și serviciilor digitale.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	Centrul de Guvernare Electronică a achiziționat în decembrie 2013 servicii de implementare a unei soluții de interoperabilitate în cadrul e-Guvernării.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	În iulie 2012 Centrul de Guvernare Electronică a achiziționat hardware, software și servicii asociate pentru M-Cloud (Etapa 1). În aprilie 2014, au fost achiziționate „Software Licenses for M-Cloud Platform and Development of platform level services”.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	Există un număr de standarde în domeniu, inclusiv referitoare la meta date, adoptate de organismul național de standardizare – Institutul național de standardizare. De asemenea, există Comitetul Tehnic (CT-28) de standardizare în Tehnologia Informației.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	Prin Hotărârea Guvernului nr. 656 din 5 septembrie 2012 a fost adoptat Programul privind cadrul de interoperabilitate.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	Protecția datelor importante pentru stat revine Centrului de Telecomunicații Speciale.
2015	(+)	
2014	(+)	

Evidența 8.3 Cât de bune sunt abilitățile de utilizare a TIC a funcționarilor din ME, liderilor acestuia și din instituțiile din subordine?

2016	(+)	Liderii și funcționarii ministerului au abilitățile fundamentale pentru utilizarea tehnologiilor informaționale și le utilizează.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	În minister au existat training-uri privind e-Guvernarea.
2015	(+)	
2014	(+)	

2016	(+)	La evaluarea funcționarilor din minister se ține cont de cunoștințele și abilitățile acestora în utilizarea TIC.
2015	(+)	

2014 (+) |

Evidențe 8.4 Cât de puternică este industria TIC din Moldova?

2016 (+)	Sectorul TIC (în structura de servicii, producție și comerț) în 2013 a contribuit la PIB cu circa 8 % atingând un volum de 7,7 miliarde lei ²¹ și fiind angajați peste 22 mii (în 2011) de persoane ²² .
2015 (+)	
2014 (+)	

2016 (+)	Industria de software, chiar dacă nu este foarte mare, ar putea crește foarte rapid, fiind capabilă să acopere cererea locală legată de dezvoltarea inițiativei de date deschise. Cota industriei TI în PIB a constituit în anul 2011 0,82 %, sau aproximativ 720 mil. lei în care sunt angajați 7600 persoane ²³ .
2015 (+)	
2014 (+)	

2016 (+)	Există Asociația Națională a Companiilor Private din Domeniul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor. Este o organizație activă, cu o prezență largă în activitățile de promovare a intereselor sectorului. Sectorul privat manifestă o motivare puternică pentru o implicare mai mare în proiectele locale.
2015 (+)	
2014 (+)	

2016 (+)	Există puține platforme pentru start-up-uri în domeniul tehnologiilor informaționale. Totuși, există perspective de dezvoltare odată cu lansarea Centrului de excelență în sectorul TIC, la finele anului 2015, cu suportul USAID, proiect la care ar putea adera și alți importanți parteneri de dezvoltare.
2015 (+)	
2014 (-)	

2016 (-)	Guvernul are puține proiecte implementate de către sectorul privat din TIC. În același timp, există peste 8 întreprinderi de stat importante în domeniul TIC.
2015 (-)	
2014 (-)	

2016 (-)	Chiar dacă nivelul general pe pilonul <i>abilități</i> este în mijlocul clasamentului mondial (Indicele pregătirii de rețea 2016), locul 71 din 143 și scorul de 4 puncte din 7, este îngrijorătoare situația privind doi indicatori individuali ce țin de sistemul educațional, Calitatea managementului școlilor și Calitatea sistemului educațional, la care Moldova ocupă locul 118 și respectiv 97 ²⁴ .
2015 (-)	
2014 (-)	

Evidențe 8.5 Cât de activ este ME și instituțiile din subordine pe net?

2016 (+)	Ministerul are pagină Web care cu regularitate este actualizată.
2015 (+)	
2014 (+)	

²¹ Strategia de creștere a competitivității industriei tehnologiei informației pe anii 2015-2021, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 254 din 14 mai 2015.

²² Sectorul TIC în Moldova: Cartea albă a politicilor 2012, <http://ict.md/files/White%20Book%202012%20Romanian%20Version%20FIN.pdf>

²³ Ibid. 14.

²⁴ Indicatorul Calitatea managementului școlilor face parte din pilonul 2 (Mediul de afaceri și inovare), iar Calitatea sistemului educațional din pilonul 5 (Abilități) din indicatorul pregătirii de rețea din Raportul Mondial privind Tehnologiile Informaționale, 2016, http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf

RAPORT DE EVALUARE

2016	(-)	Cu mici excepții pagina web a Ministerului servește doar ca „tablă de anunțuri”, există un singur e-serviciu.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(-)	Nu toate instituțiile subordonate, în special școlile profesionale, liceele și școlile de tip-internat, au pagină web sau sunt prezente pe net. În același timp, paginile existente ale multor instituții de învățământ nu sunt uniformizate și prezintă informație învechită sau limitată. Pe pagina ME nu este publicată informația privind activitatea întreprinderilor de stat subordonate, conform prevederilor normativ. În general, nu există progres în comparație cu 2015.
2015	(-)	
2014	(-)	
2016	(+)	Există pagina guvernamentală servicii.gov.md . Guvernul, prin aprobarea „Planului de acțiuni pentru guvernare deschisă” și a „Strategiei privind modernizarea tehnologică a guvernării”, și-a propus digitalizarea a peste 500 de servicii tradiționale până în anul 2020.
2015	(+)	
2014	(+)	

CONCLUZII

La dimensiunea *Infrastructura națională de tehnologii și abilități*, se menține un progres scăzut. La nivel național, există o infrastructură bine dezvoltată de acces la internet, numărul gospodăriilor cu acces la internet este în creștere, în multe locuri publice accesul la internet este gratuit. La nivelul ME, există abilități suficiente de utilizare a TIC, dar nu se utilizează suficient canalele digitale pentru implicarea cetățenilor. La fel, există puține inițiative de promovare a proiectelor TIC.

EVALUAREA infrastructurii naționale de tehnologii și abilități

Tabelul 15. Evaluarea infrastructurii naționale de tehnologii și abilități

Domeniul evidențelor	Importanța	Evaluarea	
		R/G/V	Comentarii
Infrastructura de Internet/ Mobil	Înaltă	Verde	O largă acoperire și relativ accesibilă, inclusiv și ca preț
Utilizarea comună a serviciilor și infrastructurii	Medie	Verde	Chiar dacă încă nu toate platformele comune sunt funcționale, acestea sunt într-un proces de dezvoltare rapidă
Abilități în ME	Înaltă	Verde	Abilități fundamentale există, totodată este necesară o forță organizatorică și continuarea instruirilor
Industria TIC	Medie	Galben	Industria TIC în general și TI nu este o constrângere în dezvoltarea datelor deschise, însă nu poate fi văzută ca o forță care contribuie mult la acest proces
Prezența pe net a ME	Medie	Galben	Prezența ME pe <i>social media</i> și canalele digitale încă nu este suficientă pentru ca ME să realizeze un înalt nivel de implicare și participare al cetățenilor
PER TOTAL	Înaltă	Galben	

RECOMANDĂRI privind infrastructura națională de tehnologici și abilități

Tabelul 16. Recomandări privind infrastructura națională de tehnologii și abilități

Ațiuni	Responsabil	Comentarii
1. Elaborarea unei politici privind evaluarea externă (de reprezentanții societății civile și din resursele acestora) a nivelului și calității prezenței instituțiilor din educație pe paginile web	Viceministru, DeTI	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. Ar permite obținerea unor evaluări independente, care ar putea servi ca motivare și ghidare pentru sporirea prezenței instituțiilor din educație pe net
2. Fortificarea rolului ME prin DeTI, PR și restul subdiviziunilor ME, ca lider în deschiderea datelor la nivel național, inclusiv prin paginile proprii ale instituțiilor din educație	DeTI, Direcția comunicare și relații cu publicul, subdiviziunile ME	Statut: Formulată în 2014. Nerealizată. ME, în virtutea menirii sale, are mai multe resurse intelectuale pentru a deveni forța motrică în mai multe reforme guvernamentale

■ Constrângerile pentru implementarea auditului social al școlii

În conformitate cu proiectul „Facilitarea participării cetățenilor la consolidarea unei reforme educaționale responsabile și la îmbunătățirea calității educației din Republica Moldova”, se efectuează auditul social la nivel de școală într-o serie de localități din Republica Moldova. Scopul final al auditului social este sporirea calității serviciilor de educație în condițiile financiare disponibile. În acest scop, sunt necesare informații comprehensive cu referire la toate aspectele de funcționare ale unei școli, precum și informații generale ce țin de funcționarea și rezultatele școlilor din regiune și din țară. Acestea cuprind indicatori non-financiari și financiari privind inputurile din școală, activitățile efectuate și rezultatele obținute, despre managementul școlii, privind unele rezultate ale verificărilor și controalelor ce au loc în școală și documentele de politici din educație. Prin urmare, sunt necesare informații și date din mai multe surse, în unele cazuri cu necesitatea combinării acestora pentru a obține indicatori relevanți activității reale a școlii.

În Tabelul 17 este reflectată disponibilitatea datelor pe principalele grupe de date necesare pentru a asigura o implicare efectivă a cetățenilor în obținerea unei educații calitative în școli în condițiile unei finanțări prestabilite.

Tabelul 17. Disponibilitatea datelor în sectorul de educație

	Categoriile de date deschise	In date deschise	În SIME
1	Datele de identificare a școlii (adresă, denumire, cod, tip, etc.)	Parțial, însă nu este critic	Informație completă
2	Datele despre infrastructura școlară și caracteristica acesteia	Există doar o mică parte, fără caracteristica infrastructurii	Există parțial
3	Dotarea materială disponibilă pentru asigurarea procesului didactic	Există echipament (laboratoare, tv, calculatoare, web)	Există parțial
4	Datele privind cadrele didactice și sarcină (profilul, experiența, grade, merite, etc)	Parțial, însă ar fi suficient pentru început	Informație completă
5	Efectivul de elevi și structura claselor, disciplinelor, activităților extrașcolare	Parțial, iar activitățile extrașcolare doar lista activităților fără frecvență	Există parțial
6	Indicatorii financiari (cel puțin în structura clasificării bugetare economice)	Parțial, fără o suficientă detaliere la ME, însă există în BOOST	Există parțial
7	Rapoartele privind rezultatele la învățătură (note, promovare, abilități)	Există parțial	Informație completă
8	Rapoartele privind evaluarea externă (sau și evaluării interne) privind respectarea standardelor școlii (evaluările respectării standardelor de calitate)	Nu există	Nu există
9	Conducerea școlii (categoria, nivelul de instruire, gradul managerial)	Nu există	Informație completă
10	Personalul auxiliar (nivelul de instruire, raport per elevi și per cadre didactice)	Nu există	Informație completă
11	Date necesare pentru educația incluzivă	Parțial	Există parțial

Analiza datelor deschise în sistemul educațional indică faptul că nivelul de date deschise la momentul dat poate satisface necesarul de informații pentru efectuarea auditului social al școlii, cu anumite constrângeri. Totodată, cu implementarea Sistemului de standarde pentru școlile de circumscripție și a Sistemului Informațional de

RAPORT DE EVALUARE

Management în Educație (SIME) baza informațională și posibilitățile de producere a datelor se îmbunătățesc considerabil. O soluție de moment ar fi formularea solicitărilor pentru datele necesare adresate direcțiilor raionale de învățământ și școlilor.

Totodată, este necesar de menționat că o asigurare facilă a accesului la date este posibilă doar prin dezvoltarea unei interfețe, prin care utilizatorul să poată forma tabele necesare în conformitate cu interogările (solicitările) concrete, similară cu cea de la BNS. De asemenea, este necesar de completat datele cu informația financiară, care poate fi preluată de la Ministerul Finanțelor. Însă, în cazul informațiilor financiare apar câteva constrângeri legate de deschiderea datelor în sistemul trezorerial, modificările ce au loc în cadrul legal privind competențele autorităților privind educația și finanțările adiționale din diferite surse (inclusiv contribuțiile părinților). În acest sens, este necesar un angajament al Trezoreriei de Stat referitor la deschiderea datelor în educație și a direcțiilor raionale de învățământ, astfel încât datele să fie făcute publice lunar (în cel mai rău caz trimestrial) în structura dezagregată a clasificăției bugetare.

De asemenea, pentru o asigurare cuprinzătoare de date și informații este necesar ca, în afară de datele din SIME și Trezorerie, să fie publicate rapoartele de evaluare și alte documente de monitorizare a procesului didactic și funcționării școlilor (de exemplu, raportul inspecției de pompieri, etc). Printre acestea, se pot enumera activitățile de supraveghere și monitorizare, care sunt obligatorii în conformitate cu cadrul legal aplicabil școlilor și procesului didactic, iar rezultatele (rapoartele) să fie publicate în formă electronică în „fișa școlii”, care se va păstra în mod centralizat ca parte componentă a SIME. În mod ideal, pentru a asigura un acces ușor la datele unei școli este necesar ca toate informațiile aferente unei școli să poată fi accesate într-un singur loc.

O altă constrângere este graficul de deschidere a datelor și actualizarea acestora. Pentru un audit social efectiv este foarte important ca informațiile să fie disponibile la momentele potrivite, atunci când are loc elaborarea proiectelor de decizii, imediat după perioadele de raportare (lunare și/sau trimestriale, bianuale, anuale). Informația publicată cu întârziere practic devine inutilă, iar în anumite situații chiar poate deveni descurajatoare pentru implicarea cetățenilor.

Pentru un audit social efectiv nu este suficient accesul la informația despre școala în cauză, ci este necesar ca informațiile similare să fie disponibile pentru cât mai multe școli. Din această cauză, deschiderea datelor pentru școli trebuie să devină o politică la nivel de Ministerul Educației, totodată facilitând și încurajând direcțiile raionale de învățământ și școlile să aibă propriile inițiative de deschidere a datelor.

Disclaimer:

Acest document este publicat de către Centrul Analitic Independent Expert-Grup cu suportul financiar al Parteneriatului Global pentru Responsabilizare Socială (GPSA) al Băncii Mondiale. Opiniile exprimate în acest document aparțin autorilor și nu sunt în mod necesar opiniile GPSA sau ale Băncii Mondiale.